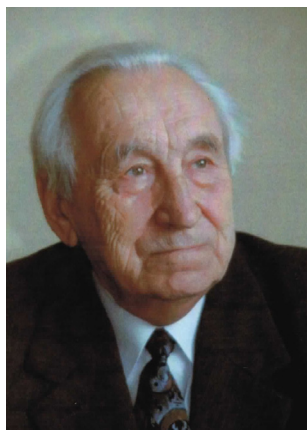

Profesor Michał Łesiów – lubelski uczony

15 lipca 2016 roku zmarł profesor Michał Łesiów lubelski polonista, sławista, ukrainista – twórca lubelskiej sławistyki i ukrainistyki, współtwórca Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych Polskiej Akademii Nauk Oddział w Lublinie, wybitny naukowiec, nauczyciel akademicki, rzecznik porozumienia i dialogu, człowiek życzliwy i serdeczny.

Profesor Michał Łesiów przez 60 lat był nie-rozerwalnie związany ze środowiskiem lubelskim i dwoma lubelskim uniwersytetami – Katolickim Uniwersytetem Lubelskim i Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej. Przez wiele lat współpracował z Wyższym Seminarium Duchownym w Lublinie.

Aktywnie działał w lubelskim Oddziale Polskiej Akademii Nauk.

Michał Łesiów urodził się 3 maja 1928 roku we wsi Huta Stara w powiecie buczackim na Tarnopolszczyźnie, gdzie uczęszczał do szkoły, do roku 1941 ucząc się w niej „dwóch systemów językowych w mowie i piśmie: ogólnopolskiego języka literackiego i ogólnoukraińskiego języka literackiego”. W czasie wojny rozpoczął naukę rosyjskiego, potem niemieckiego w pobliskim miasteczku Monasterzyskach oraz, już w szkole średniej, w Stanisławowie. W 1945 roku, po śmierci ojca wysłanego przez sowietów na front, osierocona rodzina skorzystała z możliwości przeniesienia się do Polski w granicach pojałtańskich i osiadła we wsi Zielin (byłe województwo szczecińskie). Przyszły profesor kontynuował naukę w Gryfinie, gdzie uczył się języka angielskiego i łaciny. Uzyskał tzw. „małą maturę” (1948) oraz dwie „duże matury” (1950): jedną w Niższym Seminarium Duchownym w Gorzowie Wielkopolskim oraz drugą – zdając państwowy egzamin dojrzałości. Podjął studia na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, gdzie zaliczył jeden rok studiów, a następnie w latach 1951-1955 ukończył filologię polską w tejże uczelni. Jak wspomina, do filologów-językoznawców został faktycznie i formalnie zaliczony po obronie pracy magisterskiej z zakresu dialektologii polsko-ukraińskiej, czyli kresowej, napisanej pod kierunkiem profesora Tadeusza Brajerskiego, oraz po zdaniu egzaminu magisterskiego w czerwcu 1955 roku. Odtąd pierwszym przedmiotem jego naukowych zainteresowań były języki słowiańskie, przede wszystkim polski i ukraiński.

W roku akademickim 1955-1956 Michał Łesiów został przyjęty do Pracowni Atlasu i Słownika Gwar Polskich funkcjonującej przy PAN w Krakowie pod kie-

rownictwem prof. Kazimierza Nitscha. Wykonywał prace zlecone i jednocześnie nieformalnie kontynuował studia językoznawcze w Uniwersytecie Jagiellońskim.

W 1956 r. rozpoczął pracę w Katedrze Języka Polskiego UMCS, kierowanej przez prof. Leona Kaczmarka. Od tego momentu Michał Łesiów, był związany z tą lubelską uczelnią. Przerwy w jego zajęciach dydaktycznych były powodowane rocznym stażem naukowym w Kijowie w roku 1960, rocznym wyjazdem do Stanów Zjednoczonych w roku akad. 1973/74 do pracy w Uniwersytecie Harwarda i półrocznym pobytem w Minneapolis w roku 1986. Jako pracownik naukowy przeszedł wszystkie szczeble naukowego rozwoju. W 1962 roku uzyskał na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Warszawskiego doktorat, na temat „Język zachodnioukraińskich dramatów XVII –i początku XVIII wieku”, przygotowany pod kierunkiem profesora Leona Kaczmarka. W roku 1969 otrzymał stanowisko docenta etatowego. Stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskał w 1973 na podstawie monografii „Terenowe nazwy własne Lubelszczyzny”. W roku 1983 otrzymał tytuł profesora, nadany mu przez ówczesną Radę Państwa.

Pracując w UMCS Michał Łesiów pełnił różne funkcje. W latach 1969–1991 był kierownikiem Zakładu Filologii Rosyjskiej, później, w latach 1992–1998, Zakładu Języka Rosyjskiego oraz Zakładu Filologii Ukraińskiej. Funkcję dyrektora Instytutu Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej pełnił w latach 1973–1976. W 1981 roku odbyły się w UMCS pierwsze wolne, demokratyczne wybory dziekanów. Dziekanem Wydziału Humanistycznego UMCS został wybrany Michał Łesiów.

Przez wiele lat prof. Michał Łesiów współpracował z KUL-em. Między innymi przez około 25 lat wykładał język starocerkiewnosłowiański i ukraiński greckokatolickim klerykom Wyższego Seminarium Duchownego w Lublinie, które jest częścią Wydziału Teologicznego KUL. W roku 1983 r. rozpoczął ścisłą współpracę z tą uczelnią. Został członkiem Rady Międzywydziałowego Zakładu Badań nad Kulturą Bizantyńsko-Słowiańską. Od tego czasu, wspólnie z prof. Ryszardem Łużnym tworzył KUL-owską filologię słowiańską. W 1989 został zatrudniony w Katedrze Filologii Słowiańskiej, następnie, w 1992 został kierownikiem nowoutworzonej Katedry Języków Słowiańskich. Kierował nią do przejścia na emeryturę w 2005 roku. Od 1976 roku rozpoczął współpracę w zakresie dydaktyki sławistyczno-rusycystycznej w Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku.

Profesor był współtwórcą Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych przy Oddziale Polskiej Akademii Nauk w Lublinie. Jakkolwiek pomysł utworzenia Komisji wyszedł od prof. Zbigniewa Lorkiewicza, członka rzeczywistego PAN, współorganizatora a potem prezesa Oddziału PAN w Lublinie, prof. Łesiów był jej entuzjastą. Przyświecała mu idea łączenia we współpracy lubelskich środowisk naukowych, toteż zaprosił do tworzonej komisji sławistów-ukrainistów UMCS-u i KUL-u. Nie zapominał także o polonistach prowadzących badania kulturowego polsko-ukraińskiego pogranicza, o znawcach kultury i folkloru, wreszcie o teologach prowadzących współpracę ze środowiskami ukraińskimi

(teologowie nie mieli wówczas jeszcze swojej komisji przy lubelskim Oddziale PAN). Od początku w skład Komisji wchodził obok Polaków – Ukraińcy, czy to zamieszkujący w naszym kraju, czy też w swojej ojczyźnie. W ten sposób, przy życzliwości oraz zachęcie ówczesnego prezesa Oddziału, prof. Jana Glińskiego, w dniu 30 marca 2001 roku konstituowała się Komisja Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych. Przez wiele lat Profesor przewodniczył tej Komisji. A do ostatnich dni życia pełnił w niej funkcję wiceprzewodniczącego, biorąc aktywny udział w jej przedsięwzięciach. Był też Redaktorem Naczelnym rocznika i TEKA Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych PAN Oddział w Lublinie, jak również Członkiem Komitetu Wydawczego dzieł poetów ukraińskich Tarasa Szewczenki (Kobziarz) i Iwana Kotłarewskiego (Eneida) przetłumaczonych na język polski przez Piotra Kuprysia.

Profesor Łesiów prowadził badania z zakresu dialektologii, onomastyki, historii języka, folklorystyki oraz współczesnego języka rosyjskiego i ukraińskiego. Jest autorem ponad 800 publikacji, w tym 8 książek, ponad czterystu prac o charakterze naukowym i popularnonaukowym, poświęconych głównie językowi ukraińskiemu i polsko-ukraińskiemu związkowi językowemu, oraz kilkuset artykułów publicystycznych, dotyczących najczęściej życia społecznego, kulturalnego i naukowego Polski i jej wschodnich sąsiadów - Ukrainy i Białorusi.

Profesor wypromował 20 doktorów. Pod Jego kierunkiem powstało niemal 600 prac magisterskich w zakresie filologii rosyjskiej, ukraińskiej i słowiańskiej. Przy tym każdy z uczniów profesora może zaświadczyć o Jego wielkiej życzliwości, z jaką z Jego strony spotykali się studenci oraz młodzi badacze.

Działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna Profesora Michała Łesiowa wzbudzała uznanie i była wielokrotnie doceniana w środowisku, czego dowodem są liczne nagrody i wyróżnienia – jak Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej, medal „Memoriał iustorum”, medal „Pro Ecclesia et Pontifice”, przyznany Mu przez Papieża Jana Pawła II.

W osobie Profesora Michała Łesiowa humanistyczne środowisko utraciło wielki autorytet naukowy, badacza promieniejącego naukowym entuzjazmem nawet w późnych latach życia, a nade wszystko człowieka otwartego, pogodnego, łączącego ludzi, zawsze gotowego wesprzeć pożyteczne inicjatywy i docenić każdy szczerzy wysiłek badawczy.

Prof. Mirosława Oldakowska- Kufel.

Prof. dr hab. Mirosława Oldakowska -Kufel jest przewodniczącą Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych